

Από τήν Κρίση στην Τραγωδία;

του Γιώργου Τσαλακού

ΣΤΗ ΔΙΝΗ μιās από τίς σοβαρότερες πολιτικές κρίσεις μέ επίκεντρο αυτή τή φορά τό εσωτερικό μέτωπο, μοιάζει νά μπαίνει ολοταχώς ή Κύπρος. Δέν πρόκειται μόνο γιά τήν ἄρση τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ΑΚΕΛ πρὸς τήν κυβέρνηση Κυπριανοῦ (μέ τήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τὸν στίς 24.5) ἀλλά καί γιά μιὰ σειρά ἄλλα συμπτώματα (ὅπως,

π.χ., τό πρόβλημα τῶν σκανδάλων στό Συνεργατικό Κίνημα, γιά τὰ ὁποῖα διεξάγεται ἤδη ἀνάκριση) πού ὑπογραμμίζουν τή σοβαρότητα αὐτῆς τῆς κρίσης, ἀλλά καί παρέχουν κάποιες ἐνδείξεις γιά τίς ἐπερχόμενες πολιτικές διεργασίες στό νησί, ἀκριδέστερα τό μισό νησί, ἀφοῦ τό ὑπόλοιπο κατέχεται ἀπ' τὰ τουρκικά στρατεύματα.

ΟΠΟΙΕΣΔΗΠΟΤΕ συγκεκριμένες προβλέψεις γιά τήν ἀναδιάταξη τῶν πολιτικῶν δυνάμεων ἢ, ἀκόμα περισσότερο, νέων δυνατῶν συμμαχιῶν, παρουσιάζονται αὐτῇ τῇ στιγμή παρακινδυνευμένες, ἀφοῦ καί τήν ὥρα πού γράφονται οἱ γραμμές αὐτές συντελοῦνται διεργασίες, ἐπαφές καί διαβουλεύσεις τόσο ἀπ' τήν πλευρά τοῦ προέδρου Κυπριανοῦ, ὅσο κι ἀπ' τήν πλευρά τῶν κομματικῶν φορέων, μέ στόχο τήν «ἀκριδέστερη ἐκτίμηση» τῆς διαμορφούμενης κατάστασης. Ἐκεῖνο, πάντως, πού θεωρεῖται βέβαιο εἶναι ὅτι ὁ πρόεδρος Κυπριανοῦ δέν πρόκειται νά παραιτηθεῖ, οὔτε – ὅπως ἤθελαν μερικές πληροφορίες – νά προσπαθῇ νά βρεῖ μιὰ συμβιβαστική γραμμή «κοινά ἀποδεκτή». Τά πολιτικά πράγματα στό νησί ἔχουν φτάσει σ' ἓνα τέτοιο σημεῖο ἔντασης, ὥστε δέν ὑπάρχει ὁδός «διαφυγῆς» τους πρὸς τὰ πίσω. Ἐκεῖνο, ὅμως, πού ἀνησυχεῖ ἰδιαίτερα εἶναι τό γεγονός πὼς εἶναι πιά φανερό ὅτι ἀπόρροα τῆς ἐθνικῆς κρίσεως...

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

ΔΥΟ ΜΟΝΟ μέρες πρὶν ἀπὸ τήν ἐπιστροφή τοῦ προέδρου Κυπριανοῦ ἀπὸ τό Λονδίνο, ὅπου βρισκόταν γιά ἱατρική

ἐξέταση – ἔπασχε σύμφωνα μέ τίς ἐπίσημες ἀνακοινώσεις ἀπὸ παρατεταμένο πνευμονικό οἴδημα σέ συνδυασμό μέ ὑπερκόπωση – ἡ ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ ΑΚΕΛ πού κλήθηκε νά συζητήσει ὑπὸ τήν προεδρία τοῦ β. Γ. Γ. κ. Ἀνδρέα Φάντη τίς «ἐξελίξεις τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τήν 4ῃ ὁλομέλεια καί τὰ καθήκοντά μας», καί ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσηγητική ὁμιλία τοῦ γραμματέα τοῦ κόμματος κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, πήρε μιὰ ἀπ' τίς σημαντικές ἀποφάσεις στήν ἱστορία του πού οὐσιαστικά τερματίζει ἢ τουλάχιστον τροποποιεῖ – εἶναι νωρίς ἀκόμα γιά μιὰ τελική ἐκτίμηση – μιὰ πολιτική γραμμή πού κράτησε 20 τόσα χρόνια, τή γραμμή, δηλαδή, τοῦ «κοινού ἀντιιμπεριαλιστικοῦ μετώπου».

Η ΑΠΟΦΑΣΗ διαχωρίζει τίς εὐθύνες τοῦ ΑΚΕΛ ἀπ' τήν κυβέρνηση καί προσωπικά τὸν πρόεδρο Κυπριανοῦ γιά τὸν ὁποῖο χαρακτηριστικά ὑπογραμμίζει ὅτι: «ἀπέτυχε νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγῶνα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ». Σύγχρονα, ἐπιμένει στήν «ἀνάγκη συνεργασίας ὅλων τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μέ βάση τή γραμμή ἐθνικοῦ-ὑπογραφίκο».

ΠΟΛΛΟΙ εἶναι ἐκεῖνοι πού πιστεύουν ὅτι ἡ ἀντίφαση αὐτή – ὄντας σίγουρα φαινομενική – φανερώνει, σέ κάποιο βαθμό, τήν «ἐλπίδα» τοῦ ΑΚΕΛ ὅτι τό κυ-

βερνητικό κόμμα (πού, ὅπως εἶναι γνωστό, πέτυχε τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία στή βουλή, χάρις στήν ὑποστήριξη τοῦ ΑΚΕΛ) «θὰ μπορέσει νά ἀναδείξει μέσα ἀπ' τοὺς κόλπους του κάποιο ἀλλή ἡγετική προσωπικότητα, ἡ ὁποία θὰ μποροῦσε νά διαδραματίσει ἓνα ρόλο περισσότερο ἐποικοδομητικό ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ κ. Κυπριανοῦ». Ποιοὶ ὅμως εἶναι οἱ λόγοι γιά τοὺς ὁποίους τό ΑΚΕΛ διαχώρισε τίς εὐθύνες του καί ἤρε τήν ἐμπιστοσύνη του πρὸς τήν κυβέρνηση;

● Τό ΑΚΕΛ καταλογίζει στὸν πρόεδρο Κυπριανοῦ εὐθύνη γιά τό ἀδιέξοδο στίς διακοινοτικές συνομιλίες καί τὸν θεωρεῖ – μαζί μέ τοὺς ἱμπεριαλιστικούς κύκλους καί τή σωβινιστική τουρκοκυπριακή ἡγεσία – ὑπεύθυνο – ἀλλά ὄχι σέ ἴση μοῖρα – γιά τήν ἀπόρριψη τῆς φόρμουλας Βάλντχαϊμ πού προτάθηκε τὸν Αὐγουστο τοῦ '79 καί ἀπὸ τότε – μέ ἐπάλληλες τροποποιήσεις – διαδοχικά τὸν Ὀκτώβρη '79, τό Φλεβάρη, τό Μάρτη καί τὸν Ἀπρίλη '80.

● Ἐπιρρίπτει στὸν πρόεδρο Κυπριανοῦ τήν εὐθύνη γιά τήν ἐκρηκτική κατάσταση τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου καί τοῦ ἀποδίνει «σωρεία λαθῶν καί παραλείψεων».

1. Η ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ

Η ΕΠΙΡΡΙΨΗ εϋθύνης στην έλληνοκυπριακή πλευρά για την αδιέξοδη πορεία των διακοινοτικών συνομιλιών, σημειώνεται – με την απόφαση του ΑΚΕΛ – για πρώτη φορά στην Ιστορία αυτής της διαδικασίας. Πρίν μπει κανείς στην ανάλυση αυτής της «θέσης» και τόν εντοπισμό των συνεπειών της, είναι αναγκαίο να έχει κατά νου την πορεία του τελευταίου γύρου των προσπαθειών του Γ. Γ. του ΟΗΕ και των αντιπροσώπων του στη Λευκωσία για την επανέναρξη του διακοινοτικού διαλόγου. Οί συνομιλίες

νική αυτός σημαίνει σαφώς όχι ένα διπεριφερειακό δικαιοδικό και όμοσπονδο αλλά ενιαίο κράτος, όπως προβλέπουν οι συμφωνίες Μακάριου Ντενκτάς του Φλεβάρη '77, αλλά μία χαλαρή συνομοσπονδία δυο χωριστών κρατών (τό ένα εκ των οποίων, σύμφωνα με μερικές εκτιμήσεις, θά ήταν ουσιαστικά επαρχία της Τουρκίας). Για να μην υπάρχει δέ η παραμικρή αμφιβολία για τό νόημα και τό περιεχόμενο πού ή τουρκική πλευρά δίνει στον όρο διζωνική, ό κ. Ντενκτάς φρόντισε να τόν διασαφηνίσει σε συνέντευξη του προς τό Τουρκοκυπριακό περιοδικό «Olai», πού δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 16ης του περασμένου Ιούλη:

τή μορφή μιās έναρκτήριας δήλωσης του Γ. Γ. την όποία θά αποδέχονταν τά δυό μέρη και ή όποία θά περιείχε τό πλαίσιο και τά βασικά θέματα των συνομιλιών.

ΣΤΙΣ 4 και 7 Φεβρουαρίου '80 ό ύπουργός των Έξωτερικών Ν. Ρολάνδης συζήτησε με τόν κ. Βάλντχαϊμ σχέδιο, σύμφωνα με τό όποιο θά παρέχονταν οικονομική βοήθεια στους Τουρκοκυπρίους, ενώ ταυτόχρονα θά άρχιζαν οι συνομιλίες. 'Ο κ. Βάλντχαϊμ χαρακτήρισε τό όλο σχέδιο ως «έξαιρετικό» και είπε πως είναι «ή πρώτη φορά πού βλέπει φώς». 'Η προσέγγιση, όμως, της τουρκικής πλευράς ύπηρεξε και στο σχέδιο αυτό άρνητική.

ΣΤΙΣ 22 Φεβρουαρίου '80 ό κ. Βάλντχαϊμ κοινοποίησε στις δυό πλευρές, μέσω του αντιπροσώπου του στη Λευκωσία Γκαλίντο Πώλ, ένα σχέδιο «έναρκτήριας δήλωσης», τό όποιο ή έλληνοκυπριακή πλευρά αποδέχτηκε. 'Ο κ. Ντενκτάς, αντίθετα, τό απέριψε και ύπόβαλε τροποποιήσεις πού άλλοίωσαν ουσιαστικά τό κείμενο του Γενικού Γραμματέα. Οί τροποποιήσεις αυτές ήταν: να περιληφθούν στα κείμενα της δήλωσης οι όροι «διζωνική» και «ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων», με τό περιεχόμενο πού τούς δίνει ή τουρκοκυπριακή πλευρά. Προβλήθηκαν, δηλαδή, οι ίδιες αξιώσεις του Ιουνίου '79 πού ισοδυναμούσαν με την εκ των προτέρων άποδοχή όρων με διχοτομικά σπέρματα. Τό σημείο του σχεδίου πού δέν δέχτηκε ή τουρκοκυπριακή πλευρά ήταν εκείνο με τό όποιο θά παρέχονταν δικαίωμα σε δυό συνομιλητές να διατυπώσουν στην τράπεζα των συνομιλιών τις έπιφυλάξεις τους. 'Ο κ. Ντενκτάς δέν δέχτηκε επίσης να κάνει ό Έλληνοκύπριος συνομιλητής – μετά την έναρκτήρια δήλωση του εκπροσώπου του Βάλντχαϊμ – σύντομη δήλωση, όπου θά ανέφερε ότι λαμβάνει «ύποσημείωση» τό περιεχόμενο της όμιλίας αυτής και δεδομένου ότι οι δυό πλευρές δίνουν διαφορετική έρμηνεία σε έπίμαχα σημεία, είναι ύποχρεωμένος να έπιφυλαχτεί, ως προς τη θέση του, μέχρις ότου συζητηθούν τά δυό σημεία, δηλαδή, ή διζωνική και ή ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων στα πλαίσια της συζήτησης τόσο της συνταγματικής, όσο και της έδαφικής πτυχής του προβλήματος.

Η ΤΕΛΙΚΗ πλευρά επέμενε στην ενσωμάτωση των όρων διζωνική και στην ασφάλιση των Τουρκοκυπρίων, με τό περιεχόμενο πού προσοδίδει στους όρους αυτούς και με την εκ των προτέρων δεσμευτική άποδοχή τους από τις δυό πλευρές πού θά εκδηλώνονταν με τη σιωπηρή άποδοχή και τό μή σχολιασμό της έναρκτήριας δήλωσης του Γ.Γ. Λειτουργικές τροποποιήσεις κοινοποιήθηκαν στην κυπριακή κυβέρνηση από τόν κ. Γκαλίντο Πώλ στις 3 Μαρτίου και

Ε. Παπαϊωάννου

Βάσος Ανουσarıδης.

Α. Αζίνας.

Α. Μιχαηλίδης.

πού άρχισαν στις 15 Ιουνίου του 1979 με βάση τη συμφωνία Κυπριανού Ντενκτάς διακόπηκαν πρίν καλά-καλά ξεκινήσουν, επειδή ή τουρκική πλευρά υπέβαλε όρους και αξιώσεις πού έρμηνεύθηκαν ότι αποτελούσαν κατάφορη παραβίαση της συμφωνίας Κυπριανού Ντενκτάς και από άποψη ουσίας κρίθηκαν απαράδεκτοι, γιατί ισοδυναμούσαν με εκ των προτέρων άποδοχή όρων πού ένειχαν διχοτομικά σπέρματα.

ΣΤΙΣ 30 Ιουλίου '79 ό κ. Ντενκτάς εισηγήθηκε συγκρότηση τεσσάρων επιτροπών στις όποιες θά παραπέμπονταν οι διαφορές πτυχές του κυπριακού. 'Η πρόταση αυτή άπορρίφθηκε και πάλι από την έλληνοκυπριακή πλευρά, γιατί έθηκε έντελώς ξένη προς τη συμφωνία Κυπριανού Ντενκτάς την όποία θά άνέτρεπε και θά άχρήστευε, αλλά και διότι, και αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί θά σήμαινε, τό λιγότερο, κατάργηση του διακοινοτικού διαλόγου.

ΟΙ ΟΡΟΙ πού προτάθηκαν από την τουρκοκυπριακή πλευρά ήταν οι όροι της διζωνικής και της ασφάλειας των Τουρκοκυπρίων. Έδώ αξίζει να γίνουν μερικές παρατηρήσεις. Οί δυό όροι αναφέρονται στην έδαφική και πολιτειακή δομή του Κυπριακού κράτους και τις προδικάζουν, γιατί κατά τό νόημα πού ή τουρκική πλευρά δίνει στον όρο «ασφάλεια της τουρκοκυπριακής κοινότητας», προϋποθέτει και συνεπάγεται όχι μόνο μέτρα και έγγυήσεις, αλλά και έδαφικές ρυθμίσεις, πέραν των όσων τυχόν θά συνεφωνούνταν ως προς την έκταση των, υπό τόν έλεγχό κάθε κοινότητας, έδαφικών περιοχών. 'Όσο για τόν όρο διζω-

«Οί δυό λέξεις, όταν εξετάζονται συγκεκριμένα, μπορούν να έχουν διαφορετικά έκάστοτε νοήματα. Στην έλληνική ή λέξη διπεριφερειακή έχει την έννοια όριών δυό επαρχιών (ένός ενιαίου κράτους, όπως τά όρια της περιοχής Άμμοχώστου π.χ.). 'Η έννοια της διζωνικής είναι: είμαι κράτος με δική μου έδαφική έκταση. Στην έκταση αυτή είμαι κυρίαρχος σε πολλούς τομείς. 'Η κυριαρχία μου είναι άπόλυτη και κανείς δέν μπορεί να μου την άφαιρέσει».

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Soysal, έξάλλου, σε όμιλία του στη Λευκωσία στις 18 'Οκτωβρίου '79, έπιβεβαίωσε την «έκδοχή» αυτή περί διπεριφερειακής και διζωνικής.

ΑΠΟ ΤΟΤΕ, και συγκεκριμένα από τόν Αύγουστο του '79, άρχισαν από τό Γ. Γ. του ΟΗΕ διάφορες προσπάθειες πού κορυφώθηκαν στο διάστημα Φλεβάρη-Μάρτη '80 για άρση του αδιεξόδου.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ, στις 23 Αύγούστου, ό κ. Βάλντχαϊμ υπέβαλε εισηγήσεις στις δυό πλευρές για επανάληψη των διακοινοτικών συνομιλιών. 'Όμως, και οι προσπάθειες αυτές δέν έγινε δυνατόν να τελεσφορήσουν.

ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ μία στασιμότητα με μοναδική έξαίρεση τό ψήφισμα της γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ. 'Ενώ, λοιπόν, περνούσε ό καιρός και πλησίαζε ή λήξη των σχετικών προθεσμιών πού πρόδλεπαν οι πρόνοιες του ψηφίσματος της γενικής συνέλευσης, ό Γ. Γ. του ΟΗΕ κ. Βάλντχαϊμ ανέλαβε πρωτοβουλία για την έξεύρεση μιās φόρμουλας πού θά επέτρεπε την επανάληψη των διακοινοτικών συνομιλιών. 'Η φόρμουλα θά είχε

απορρίφθηκαν. 'Ο Γ.Γ. του ΟΗΕ, όπως προκύπτει από την έκθεσή του στη Γεν. Συνέλευση που δόθηκε στη δημοσιότητα στις 3 'Απριλίου, έδρισκε πλήρως δικαιολογημένη τη στάση της έλληνοκυπριακής πλευράς. Στην παράγραφο 14 της έκθεσής του αναφέρει τα εξής:

«Κατά την άποψή μου, όμως, η διζωνική και η ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων μπορούσαν μόνο να συζητηθούν παραγωγικά μέσα στα πλαίσια των διακοινοτικών συνομιλιών σαν μέρος των διαπραγματεύσεων για τη συνταγματική και έδαφική πτυχή. 'Ως εκ τούτου παρικήνισα τά μέρη να επαναλάβουν τις συνομιλίες και να προχωρήσουν, τό συντομότερο δυνατό, στην εξέταση συγκεκριμένων θεμάτων».

ΣΕ ΑΛΛΟ σημείο της έκθεσής του ό κ. Βάλντχάιμ αναφέρει:

«'Ο πρόεδρος Κυπριανού στις 25 Μαρτίου επανέλαβε την αντίθεσή του στην τουρκοκυπριακή αντίληψη περί διαπραγματεύσεων δεσμευτικής συμφωνίας, πριν από την επανάληψη των συνομιλιών. Ήταν διατεθειμένος να αποδεχτεί την έναρκτήρια δήλωση υπό τόν όρον ότι στην έλληνοκυπριακή πλευρά θά παρέχето η εύκαιρία να επιφυλάξει τη θέση της, σχετικά με όρισμένους όρους (όπως διζωνική και ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων) στους οποίους τά δύο μέρη είχαν δώσει αντικρουόμενες έρμηνείες. Έφερε επίσης αντίρρηση στις τροποποιήσεις του κειμένου που προτάθηκε άπ' τούς Τουρκοκυπρίους, μέ τό σκε-

πτικό ότι τείνει να μεταβάλλει τις συμφωνίες του '77 και του '79 κατά τρόπο απαράδεκτο για την πλευρά του».

ΣΤΙΣ 26 Μαρτίου '80 ό κ. Ντενκτάς έκανε σαφές ότι η τουρκική πλευρά έμμενει στις αξιώσεις της για την εκ των προτέρων δεσμευτικότητα των όρων «διζωνική» και «ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων». Παράλληλα, άπαίτησε να συμπεριληφθεί στην έναρκτήρια δήλωση του Γ.Γ. η τουρκική θέση περί «ίσοτιμου συνεταιρισμού» των δύο κοινοτήτων στη συνταγματική δομή του κυπριακού κράτους. Αυτό σημαίνει συμμετοχή κατά 50% των Τουρκοκυπρίων στην κυβέρνηση του μελλοντικού όμοσπονδιακού κράτους.

ΥΣΤΕΡΑ άπ' όλη αυτή τη διαδικασία, ό Γ.Γ. του ΟΗΕ, σέ μία τελευταία προσπάθεια του για όρση του άδιεξόδου, ένέδωσε στις τουρκικές αξιώσεις και περιέλαβε τούς όρους «διζωνική» και «ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων» σέ ένα νέο σχέδιο έναρκτηρίας δήλωσης.

ΑΝ ΚΑΙ τό κείμενο αυτής της νέας έναρκτηρίας δήλωσης ήταν συνταγμένο μέ βάση τις τουρκικές άπαιτήσεις, ό Γ.Γ. του ΟΗΕ επισύναψε σ' αυτό ένα «παράρτημα», τό όποιο σκοπό είχε να άναιρέσει - άν γινόταν δεκτό - την εκ των προτέρων δεσμευτική έρμηνεία των όρων «διζωνική» ή «ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων».

ΝΑ τί έλεγε τό παράρτημα:

«'Η πρακτική έρμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού συντονισμού της συνταγματικής πτυχής και της έδαφικής, θά εκφράζονταν στις ουσιαστικές θέσεις και προτάσεις των μερών, ως προς τά διάφορα θέματα της ημερήσιας διάταξης».

ΜΕ ΤΟΝ τρόπο αυτό έδινε τό παράρτημα τη δυνατότητα στην κάθε πλευρά - στην συγκεκριμένη περίπτωση στην έλληνοκυπριακή - να εκφράσει έπίσημα τις άπόψεις και τις επιφυλάξεις της ως προς την έρμηνεία των πιο πάνω όρων που περιλαμβάνονταν στό κείμενο της έναρκτηρίας δήλωσης. 'Η έλληνοκυπριακή πλευρά δέχτηκε. 'Ο Ντενκτάς, όμως, στις 20 Μαρτίου, δήλωσε ότι άποδέχεται τό κείμενο της δήλωσης, αλλά όχι τό παράρτημα.

ΠΑΡΑ τό γεγονός αυτό, ή έλληνοκυπριακή πλευρά εισηγήθηκε, στη συνέχεια, να άπαλειφθεί τό παράρτημα και να ένσωματωθεί τό δικαίωμα επιφυλάξης της έλληνοκυπριακής πλευράς στό κείμενο της δήλωσης του Γ.Γ. του ΟΗΕ ή να άρχίσουν οι συνομιλίες μέ βάση τη συμφωνία Κυπριανού-Ντενκτάς και χωρίς άλλη ημερήσια διάταξη. 'Η τουρκική πλευρά άπέριψε και αυτή την εισηγήση, επιμένοντας στις άρχικές αξιώσεις της.

ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ αργότερα, στις 31 Μαρτίου, ή έλληνοκυπριακή πλευρά, στην προσπάθειά της για έναρξη ουσια-

στικών συνομιλιών, εισηγήθηκε στον κ. Βάλντχάιμ χωριστές προδιαπραγματεύσεις: και σ' αυτή την εισηγήση ή στάση της τουρκοκυπριακής πλευράς ύπηρεξε άρνητική. 'Ο κ. Ντενκτάς άναχώρησε την επομένη για τό έξωτερικό.

ΑΥΤΕΣ ύπηρεξαν οι κύριες εξελίξεις γύρω από τό θέμα της επανέναρξης των συνομιλιών μετά τη σύναψη της συμφωνίας των 10 σημείων, μεταξύ του προέδρου Κυπριανού και του κ. Ντενκτάς στις 19 Μαΐου '79. Καί ένώ, τη στιγμή αυτή, τό άδιέξοδο συνεχίζεται, άρχισε να γίνεται και πάλι λόγος για άνάληψη νέας πρωτοβουλίας εκ μέρους του Γ.Γ. των 'Ηνωμένων Έθνών.

ΕΚΕΙΝΟ, πάντως, που προβάλλει ξεκάθαρα από τη νέα θέση του ΑΚΕΛ για τις διακοινοτικές συνομιλίες, πράγμα που διαπιστώνει και ή ίδια ή άπόφαση της ολομέλειας της Κ.Ε. του είναι τούτο:

● «Υπάρχει ριζική διαφωνία όσον άφορά τη γραμμή και τακτική του άγώνα για τη δικαίωση, για μία εθνική, δίκαιη, άμοιβαία άποδεκτή και διώσιμη λύση του Κυπριακού».

ΠΟΥ βρίσκεται αλήθεια αυτή ή «ριζική διαφωνία»;

Η ΒΑΣΙΚΗ άνύληψη που ύπόκειται στις νέες θέσεις του ΑΚΕΛ είναι ή εκτίμηση πώς ή συνέχιση του άδιεξόδου στις διακοινοτικές διαπραγματεύσεις, έγγυονει δύο «ούσιαστικούς» κινδύνους:

α. Τήν παγίωση των τετελεσμένων (μέ άπόληξη ίσως την άνακήρυξη ανεξάρτητου τουρκοκυπριακού κράτους) και

β. τη δημιουργία έννοϊκού κλίματος για όσους άπεργάζονται λύση διπλής ένωσης, έξ αίτίας της συνέχισης της εκκρεμότητας.

ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ ειδικότερα τις θέσεις αυτές, ή Κ.Ε. του ΑΚΕΛ απέστειλε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας «ύπόμνημα» στό όποιο περιέχεται μία έξειδίκευση της τακτικής της έλληνοκυπριακής πλευράς στις συνομιλίες, σέ σχέση μέ την κατάσταση του έσωτερικού μετώπου. 'Αναφέρεται, π.χ., και τούτο:

● Υπάρχει διαφορά έρμηνείας όρισμένων όρων των συμφωνιών Μακαρίου - Ντενκτάς και Κυπριανού - Ντενκτάς.

«'Η κνδέρνηση και προσωπικά ό πρόεδρος της Δημοκρατίας», ύπογραμμίζει τό ύπόμνημα της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, «θά πρέπει ν' αναλάβουν συγκεκριμένες ένέργειες για να συγκεκριμενοποιηθεί μία έρμηνεία για τούς όρους αυτούς μπροστά στό λαό». 'Αλλού τό ύπόμνημα τονίζει πώς «δέν μπορούμε να έπιστρέψουμε στην πριν του '74 κατάσταση», και καταλήγει στη διατύπωση της θεωρίας του «άποδεκτου συμβιβασμού»...

ΠΟΙΑ όμως λύση μπορεί να χαρακτηριστεί ως «άποδεκτός συμβιβασμός»; Καί πόσο κοντά σ' αυτό τόν «άποδεκτό

κυκλοφορεί

η μουσική
στους
πρωτογονους
πολιτισμους

καλθος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΑΛΒΟΣ»
'Αναξαγόρα 1, Αθήνα τ.τ.112
τηλ. 52.46.241

συμβιβασμό» ήταν ή χαμένη – γιά τό ΑΚΕΛ – ευκαιρία τοῦ Ἀδγούστου '79 γιά τήν ὁποία κατηγορεῖ τόν πρόεδρο Κυπριανοῦ;

ΤΗΝ ἴδια μέρα πού δόθηκε στή δημοσιότητα ή ἀπόφαση τῆς Κ.Ε. τοῦ ΑΚΕΛ, συνεδρίαζε στή Λευκωσία τό Πολιτικό Γραφεῖο τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ σέ τακτική σύνοδο.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ του φωτίζει ἀκριβῶς αὐτό πού τό ΑΚΕΛ χαρακτηρίζει «ριζική διαφωνία σέ ὅτι ἀφορᾷ τή γραμμή καί τήν ταχτική τοῦ ἀγώνα»:

● «Υπεύθυνοι γιά τό ἀδιέξοδο τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν εἶναι – ἀναφέρει ή ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. τοῦ Σ.Κ. ΕΔΕΚ – ή συνεχιζόμενη τουρκική ἀδιλλαξία».

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τή σημερινή φάση, ἀλλά καί ἀπαντώντας σαφῶς στή νέα θέση τοῦ ΑΚΕΛ, τό Σοσιαλιστικό κόμμα χαρακτηρίζει τόν Βάλντχαιμ, ὡς «ὄργανο πολιτικῆς ἀσχετης μέ τά ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ». Τό σχετικό ἀπόσπασμα εἶναι ἔξοχα χαρακτηριστικό.

«Αρχικά, σ' ἓνα ὁλό Πόντιου Πιλάτου εἶχε ἐπιχειρήσει (ὁ κ. Βάλντχαιμ) μιά ἐξίσωση ἐγκληματίας καί θύματος. Ἀπέφυγε νά ἀσκήσει ὁποιοδήποτε πιέσεις πρὸς τήν Τουρκία γιά συμμόρφωση πρὸς τά ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ πού ἀπαιτοῦν, ὅπως εἶναι γνωστό, ἄμεση ὑποχώρηση τῶν ξένων στρατευμάτων καί οὔτε καν ἀναφέρθηκε σ' αὐτή τήν πτυχή τῶν ψηφισμάτων. Τελικά, ὄχι μόνο υἱοθέτησε τίς τουρκικές ἀπόψεις, ἀλλά μετατράπηκε καί σέ διαστροφέα τῶν ἑλληνοκυπριακῶν ἀπόψεων, ἐπιμένοντας στό ἐγγράφο του πῶς ή ἑλληνοκυπριακή πλευρά ἔχει ἤδη ἀποδεχτεῖ τή διζωνική.

Τυχόν ἀποδοχή αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου, σημαίνει ἀποδοχή στήν οὐσία δύο χωριστῶν κρατῶν καί τό μόνο πού θά μένει νά συζητηθεῖ εἶναι ή μορφή μιάς χαλαρῆς σύνδεσης καί μικροπροσαρμογῆς τῶν συνόρων. Ἔτσι καί πάλι δέν θά ὑπάρξει λύση, θά παραμείνει ὅμως ή δική μας ἀποδοχή τῶν χωριστῶν κρατικῶν ὀντοτήτων, πράμα πού θά ἀνοίξει τό δρόμο στήν ἀναγνώριση χωριστοῦ τουρκοκυπριακοῦ κράτους.

Ἡ κάτω ἀπ' αὐτές τίς προϋποθέσεις ἐμμονή γιά τήν ἀποδοχή τῆς φόρμουλας Βάλντχαιμ, θά σημαίνει πλήρη ἐγκατάλειψη ὄχι μονάχα τῆς ἰδέας τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ψηφισμάτων τοῦ ΟΗΕ, ἀλλά ἀκόμα καί μιάς ὁμόπονης διάρθρωσης καί στροφή πρὸς μιά διζωνική πού στήν οὐσία σημαίνει κατοχύρωση συνεταιρικῶν χωριστῶν κρατικῶν ὀντοτήτων».

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ, ἐξάλλου, τίς συνέπειες πού θά ἔχει στήν πορεία τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν, ἀλλά καί τοῦ γενικότερου κυπριακοῦ προβλήματος, ή ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος ΕΔΕΚ ἀναφέρει:

1. «Ἡ τοποθέτησις μέ τήν ὁποία ἐπιρρίπτεται εὐθύνη γιά τό ἀδιέξοδο τῆς συ-

νομιλίας στήν ἑλληνοκυπριακή πλευρά – λόγω ἀδιλλαξίας – πού ὑπῆρξε πάγια πολιτική τοῦ «Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ» (τοῦ Κ. Κληρίδη) καί πού τώρα, δυστυχῶς, υἱοθετεῖται καί ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΑΚΕΛ, ὑπονομεύει τόν ἀγώνα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ καί προσφέρει ἄριστα προσχήματα στούς Ἀμερικάνους, τό ΝΑΤΟ, τήν Ἀγκυρα καί τοὺς ντόπιους ἐκπροσώπους τους γιά νά ἀποδώσουν τήν εὐθύνη γιά τό ἀδιέξοδο στίς συνομιλίες στήν ἑλληνοκυπριακή πλευρά.

2. Ἡ τοποθέτηση αὐτή τρέφει τή θεωρία τῶν χαμένων ευκαιριῶν καί δημιουργεῖ κλίμα περαιτέρω ὑποχωρητικότητας, τό ὁποῖο χωρίς νά ὀδηγεῖ σέ λύση, ὀδηγεῖ στόν ἀποφελισμό τοῦ λαοῦ ἐναντι τῶν ἐχθρῶν.

3. Ταυτόχρονα ἀποδυναμώνει τήν αὐξανόμενη ἐπαναστατικότητα τῶν τουρκοκυπριακῶν μαζῶν στίς ὁποῖες δικαιολογεῖ τή στάση τοῦ κ. Ντενκτάς γιά τήν ἐπίρριψη εὐθυνῶν γιά τό ναύαγιο τῶν συνομιλιῶν στήν ἑλληνοκυπριακή πλευρά.

4. Ἡ σωστή προσέγγιση πρὸς τίς τουρκοκυπριακές μάζες δέν εἶναι ή ἐδραίωση τῶν θέσεων Ντενκτάς πού ἐξυπηρετοῦν τά συμφέροντα ΗΠΑ, ΝΑΤΟ, Ἀγκυρας, ὅπως ἐπίσης καί τῆς τουρκοκυπριακῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας, ἀλλά ή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιά ἓνα κοινό ἀντιιμπεριαλιστικό, ἀντικατοχικό μέτωπο πού θά ἀπορρίψει τήν κατοχή, κάθε ξένη παρουσία ή κηδεμονία καί πού θά ἐδραιώσει μιάν οὐσιαστικά ἀνεξάρτητη Κύπρο».

2. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

ΕΝΩ τό ρήγμα στό ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς γραμμῆς στό ἐθνικό ζήτημα σιγματοδοτεῖται ἀπό τήν «ριζική διαφωνία» σέ ὅτι ἀφορᾷ τήν τακτική στίς διακοινοτικές, ἀλλά – ὅπως ἀποκαλύπτεται τώρα – καί τῆς ἐπιδιωκόμενης λύσης μέσα ἀπ' αὐτή τή διαδικασία, μιά σειρά ἀλλά προβλήματα δλοκληρώνουν τήν εἰκόνα τῆς διάλυσης τοῦ μετώπου ἐκείνου πού τό 1977 χαρακτηρίστηκε ὡς «δημοκρατικές πατριωτικές δυνάμεις» καί πού ή συμμαχία τους κράτησε τόν δεξιό «Δημοκρατικό Συναγερμό» τοῦ κ. Κληρίδη ἔξω ἀπό τή βουλή.

ΑΝΑΜΕΣΑ τῆς «σωρεία λαθῶν καί παραλείψεων» πού τό ΑΚΕΛ καταλογίζει στόν πρόεδρο Κυπριανοῦ καί τήν κυβέρνηση του καί πού κατά τήν ἀπόφαση τῆς ὀλομέλειας «θέτουν γιά τό ΑΚΕΛ ζήτημα διαχωρισμοῦ εὐθυνῶν», περιλαμβάνονται:

α. Ἡ ἀπόφαση τῆς κυβέρνησης νά κλείσει τό θέμα τῆς καθάρσης μέ τήν ἀπόλυση 61 μόνο προσώπων ἀπό τή δημόσια ἐκπαιδευτική ὑπηρεσία, τό στρατό καί τήν ἀστυνομία, παρέχον-

ΙΣΤΟΡΙΑ – ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

ΑΛΜΠΕΡΤ ΜΕΛΤΣΕΡ Τό Ἀναρχικό Κίνημα στήν Κίνα
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ '75 Ἐργατική Ἐξουσία ή Κρατικός Καπιταλισμός;
ΑΛΜΠΕΡΤ ΜΕΛΤΣΕΡ Ἀντίσταση δίχως Σύνορα: Τό Ἐπαναστατικό Κίνημα στήν Εὐρώπη (1946-76)
ΝΕΤΣΑΓΙΕΦ Ἡ Κατήχηση τοῦ Ἐπαναστάτη
ΑΜΠΕΛ ΠΑΖ Ντουρρουτί – Ἡ Κοινωνική Ἐπανάσταση στήν Ἰσπανία (1896-1933) τόμος Α'
ΑΜΠΕΛ ΠΑΖ Ντουρρουτί – Ἡ Κοινωνική Ἐπανάσταση στήν Ἰσπανία (1933-1936) τόμος Β'
ΝΤΑΝΙΕΛ ΓΚΕΡΕΝ Ὁ Ἀναρχισμός ΟΙ «ΙΖΒΕΣΤΙΕΣ» τῆς ΚΡΟΣΤΑΝΔΗΣ (Ἡ Ἐξέγερση τῆς Κροστάνδης).

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Κιάφας 3, Ἀθήνα, τηλ. 3639980

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ

αφραξε

διαβαξε

διαδιδε

την ΑΥΓΗ

την ΔΙΚΗ 68

ΦΩΝΗ

KAR
(ΕΡΓΑΣΙΑ)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΦΕΝΤΑΓΙΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ποιοί είναι οί φίλοι καί ἑσέροι τοῦ Ἰρανικοῦ λαοῦ
- Γιά τήν ἑσωτερική καταστάσι στο ἸΡΑΝ (Ἀναλυση τῶν ταξικῶν ἐμφυνοσεων)
- Ἡ ἀντεπαναστατικὴ πολιτικὴ τοῦ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝΙ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ
- Οἱ πολιτικοὶ κρατυμένοι στο ἸΡΑΝ
- Ἡ βάρβαρη δολοφονία τοῦ Ἰρανικοῦ φενταγιν.

ἐκδοση ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΣ ΣΥΜΑΧΗΤΗΣ

στὰ κεντρικά βιβλιοπωλεῖα καί περὶτετρα

τας παράλληλα σ' αυτά άδρές άποζημιώσεις και πλήρη σύνταξη.

δ. Οί προαγωγές στην άστυνομία, πού κατά γενική εκτίμηση έδωσαν ευκαιρία στην κυβέρνηση νά προβιβάσει πραξικοπηματίες σέ βάρος δημοκρατικών και άφροισωμένων στή δημοκρατική νομιμότητα άξιωματικών.

γ. 'Η άποτυχία του προέδρου και της κυβέρνησής του νά εφαρμόσει τή διακήρυξη του γιά πάταξη της παρανομίας και τή συγκέντρωση των παράνομων όπλων πού εξακολουθούν νά βρίσκονται στα χέρια διαφόρων όμάδων.

δ. 'Η έπιβολή άντιλαϊκών φορολογιών.

ε. 'Ο τρόπος μέ τόν όποιο ή κυβέρνηση και ό πρόεδρος χειρίζεται τό «τόσο σοβαρό θέμα» της έπαναπροσέγγισης των Έλληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων.

στ. 'Η παράλειψη νά ληφθούν από τήν άρχή δραστικά μέτρα γιά τήν έξυγίανση του Συνεργατικού Κινήματος.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη, ή άπόφαση του Π.Γ. του Σοσιαλιστικού κόμματος ΕΔΕΚ άναφέρει χαρακτηριστικά γιά τήν κατάσταση των έσωτερικού μετώπου:

● «'Η έσωτερική κατάσταση ένέχει μεγάλους κινδύνους· ή έλλειψη μιās συνεπούς και συνετής άγωνιστικής τοποθέτησης, ή διστακτικότητα στον καθορισμό πορείας, ή ύπονόμευση από εκείνους πού επείγονται νά παραχωρήσουν γήν και ύδωρ στους κατηχητές, ή παρουσία μιās πολύμορφης έπίσημης κυβερνητικής πολιτικής άνάλογα μέ τήν άτομική τοποθέτηση του κάθε κυβερνητικού άξιωματούχου, ή έλλειψη μιās έπίσημης κυβερνητικής στιβαρής καθοδήγησης, δημιουργούν κλίμα άνασφάλειας πού έπιτρέπει σ' εκείνους πού άμεσα ή έμμεσα συντάχθηκαν μέ τά άμερικανονατοϊκά σχέδια, νά δημιουργούν μεγαλύτερη σύγχυση και ήττοπάθεια... 'Η οίκονομία του τόπου οδηγείται πρós τήν καταστροφή. Τό Σ.κ. ΕΔΕΚ

σπουδή²
των φοιτητών της φιλοσοφικής

- Γιώργος Χρονάς: συνέντευξη
 - 'Ανάπλαση ποιημάτων τής Σαπφούς
 - Arthir Rimbaud: Πέντε ποιήματα
 - 'Η γλώσσα του Κάλβου και σχόλια - διδλοπαρουσιάσεις - ένημέρωση
- ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

προειδοποίησε γιά τούς κινδύνους και έδωσε συγκεκριμένες προτάσεις. Δυστυχώς ή κατάσταση οδηγήθηκε πρós χειροτέρευση. Μέ τό χάσμα πλουσίων και φτωχών νά διευρύνεται μέ τήν άνισοσκέλιση του έμπορικού ίσοζυγίου νά μεγαλώνει, μέ τόν πληθωρισμό νά καλπάζει, μέ τήν άγοραστική δύναμη του μεροκάματου νά έξανειμίζεται, ή ΕΔΕΚ διαχώρισε ύποστασιακά και όχι φραστικά τίς εϋθύνες της, καταψηφίζοντας τούς προϋπολογισμούς...»

'Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ αϋτή πρόταση δέν είναι χωρίς σημασία, άφού άποτελεί έμμεση, αλλά σαφή κριτική πρós τήν πλευρά του ΑΚΕΛ, τό όποιο διαχωρίζει τώρα τίς εϋθύνες του γιά τά κοινωνικο-οίκονομικά θέματα (ένώ στή δουλή ψήφισε τούς κυβερνητικούς προϋπολογισμούς) μέ στόχο νά ένδυναμώσει - καθώς πιστεύουν έγκυροι παρατηρητές - τή διαφωνία του μέ τόν κ. Κυπριανού και τήν κυβέρνηση.

ΠΕΡΑ άπ' τήν κριτική - μέ κάποιες διαφορετικές άποχρώσεις - πού άσκείται από τά κόμματα της ευρείας άριστεράς, ό πρόεδρος Κυπριανού και ή κυβέρνησή του άντιμετωπίζουν και σήμερα - όπως από τήν πρώτη μέρα της άνάληψης της έξουσίας - τήν έντονη κριτική του δεξιού «Δημοκρατικού Συναγερμού». 'Η άντιπολίτευση αϋτή στηρίζεται, κυρίως, σέ δύο άξονες:

α. 'Ο πρόεδρος Κυπριανού είναι άνίκανος νά διαχειριστεί τό πολιτικό ζήτημα, πράγμα πού έπανειλημμένα άποδείχτηκε μέ τήν άπόρριψη, π.χ. από μέρους του, του άμερικάνικου σχεδίου και μιās σειράς άλλων «χαμένων ευκαιριών». 'Η έξωτερική πολιτική του προέδρου είναι περίπου άνεδαφική. Θά πρέπει νά προχωρήσουμε μέ άποφασιστικά θέματα πρós τήν κατεύθυνση της Δύσης από τήν όποια και μόνον μπορεί νά προέλθει μιá άποτελεσματική πρωτοβουλία γιά λύση του Κυπριακού.

β. Σ' ότι άφορά τή διαχείριση των έσωτερικών ύποθέσεων, ή κυβέρνηση άπέτυχε νά άνταποκριθεί στα φλέγοντα προβλήματα πού άπασχολούν τό λαό. 'Αντίθετα, προχώρησε σέ ένέργειες πού συνιστούν σκανδαλώδη συμπεριφορά και, γενικά, καλλιέργησε ένα κλίμα φανλότητας και άδεξιότητας στον κρατικό μηχανισμό.

Η ΑΣΚΗΣΗ μιās δεξιās αντιπολίτευσης «άπό άριστερά», φαίνεται ότι είχε κάποια άποτελέσματα μέσα στις κεντρώες και κεντροδεξιές μάζες και δέν άποκλείεται τό στοιχείο αϋτό νά ύπάρξει ένας από τούς παράγοντες πού μέτρησαν στή συλλογιστική πού αναπτύχθηκε στήν έκτακτη συνεδρίαση της Κ.Ε.του ΑΚΕΛ πού πήρε τήν άπόφαση νά διαχωρίσει τίς

εϋθύνες του από τόν πρόεδρο και τήν κυβέρνησή του.

ΤΟ ΜΕΓΑ θέμα στο έσωτερικό - μετά τό πολιτικό ζήτημα - πού άπέδειξε και άποδείχνει καθημερινά τήν άνυποληψία στην όποια έχει περιέλθει ή κυβέρνηση και άντανακλά τή δυσπιστία του λαού, είναι τό θέμα των σκανδάλων στο Συνεργατικό Κίνημα. Μιά ύπόθεση «έξαφάνισης» 70 περίπου έκατομμυρίων λιρών Κύπρου πού είδε τό φώς της δημοσιότητας ύστερα άπ' τή διαρροή στον τύπο τριών εκθέσεων της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου πού περιέγραφαν όλιγορίες, άνικανότητα και άτασθαλείες στην διαχείριση του γίγαντα αϋτού της κυπριακής οίκονομίας, άντιμετωπίζεται από τήν κυβέρνηση μέ μιá πρωτοφανή «άδιαφορία, άναποφασιστικότητα και στρουθοκαμηλισμό».

ΠΑΡΑ τό γεγονός ότι διατάχθηκαν από τή Γενική Είσαγγελία άνακρίσεις πού περιλάμβαναν και οδηγίες γιά τή σύλληψη του διοικητή Συνεργατικής 'Ανάπτυξης, τά άρμόδια άστυνομικά όργανα έδειξαν μιá χαρακτηριστική άπροθυμία στή διεκπεραίωση αϋτών των έντολών. 'Οχι μόνο καθυστέρησαν γιά 24 ώρες νά άρχίσουν τίς άνακρίσεις, αλλά φαίνεται ότι παραιμέρισαν έντελώς τίς οδηγίες γιά σύλληψη του διοικητή Συνεργατικής 'Ανάπτυξης.

Η ΕΞΗΓΗΣΗ αϋτών των άνακολουθιών είναι εύκολη, όταν ξερι κανέναν ότι Διοικητής της «Συνεργατικής 'Ανάπτυξης» - έναντίον του όποιου διεξάγεται ή άνάκριση, όπως και έναντίον μερικών άλλων ήγετικών στελεχών του συνεργατισμού - είναι ό κ. 'Ανδρέας 'Αζίνας, ένα πρόσωπο μέ σημαντικές πολιτικές διασυνδέσεις, ιδιαίτερα στο χώρο του κυβερνητικού κόμματος. 'Η πολιτική δύναμη του κ. 'Αζίνας, ό όποιος έλέγχει όλοκληρωτικά τή δεξιά άγορική όργάνωση ΠΕΚ και τό τεράστιο δίκτυο του συνεργατικού κινήματος, φαίνεται νά είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, αϋτή τή στιγμή, στον πρόεδρο Κυπριανού.

ΕΧΕΙ γραφτεί στον κυπριακό τύπο - και διαψεύσθηκε - πώς τόσο ό πρόεδρος της βουλής κ. Α. Μιχαηλίδης, όσο και ό άρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, παρενέβησαν στα άρχικά στάδια της άνάκρισης γιά νά άποτρέψουν όποιοσδήποτε «άνεπιθύμητες» ένέργειες - όπως θά ήταν, π.χ., ή σύλληψη του κ. 'Αζίνας - από τήν πλευρά των άνακριτικών όργάνων. Καί οί δυό τους, αλλά και μερικοί άλλοι βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος, όφείλουν πολλά στον κ. 'Αζίνα. 'Ετσι, ή εικόνα ενός κόμματος, οί βουλευτές του όποιου μέσα στή βουλή εκφράζουν «προσωπικές τους άπόψεις», ή συγκαλυμμένα ή και όλοφάνερα τάσσονται

υπέρ του κ. 'Αζίνα, δέν μπορεί νά πείσει τό λαό γιά τήν ἔλλειψη συγκεκριμένων πολιτικῶν σκοπιμοτήτων.

3. ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΟΥ;

Όλες αὐτές οἱ διεργασίες ποῦ χρονικά ἐκδηλώθηκαν μέσα σέ μιὰ καί μόνο ἑβδομάδα δέν ἦταν παρὰ τό ξόσπασμα μιᾶς σιωπηρῆς διελκυστίνδας μέσα στούς κόλπους ἐνός μετώπου ποῦ ἤδη εἶχε πάψει νά ὑπάρχει ἀπό πολλοῦ, καί ποῦ, ἀπό τή σύμπτυξή του, συννοδεύτηκε ἀπό σκοπιμότητες, διαφωνίες καί ἐπιφυλάξεις. Πολύ περισσότερο ποῦ μιὰ πρόταση δέσμευσης τῶν δυνάμεων ποῦ τό ἀποτελοῦσαν πάνω σ' ἓνα κοινό μίνιμουμ πρόγραμμα ἀπορρίφθηκε.

Ἡ διαπίστωση τῆς ὑπαρξῆς μιᾶς ἐνδύτερης πολιτικῆς κρίσης εἶναι τό ἐξοφθαλμο, ἀναγκάιο καί τελικό συμπέρασμα. Ὅτι ἀπομένει εἶναι νά ἐντοπιστοῦν οἱ παράμετροι αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς κρίσης, νά διερευνηθοῦν οἱ δυνατότητες ἐξόδου ἀπό αὐτήν, ἀλλά καί οἱ πιθανές ἐνέργειες τῆς στό ἐθνικό θέμα.

1. Ἡ ἐπίρριψη τῆς εὐθύνῃς στόν Πρόεδρο Κυπριανοῦ γιά τό ἀδιέξοδο τῶν διακοινοτικῶν – εἰδικότερα μέ τή συγκεκριμένη ἀναφορά ὅτι «ὑπῆρχαν τόν Αἴγιοστο τοῦ '79 πραγματικές δυνατότητες ἐπανεναρξῆς τοῦ διαλόγου» – σημαίνει καί τήν τελική μορφοποίηση μιᾶς γραμμῆς, ποῦ ἡ ἐπεξεργασία τῆς πῆρε ἀρκετό χρόνο. Σπέρματα αὐτῆς τῆς γραμμῆς – ποῦ χαρακτηρίζεται τοις ἁπλοῦς ὡς ἐλαστική ἀπέναντι στούς τουρκοκυπριακοῦς ὅρους καί συνοδεύεται ἀπό μιὰ διάθεση κάποιων ὑποχωρήσεων στό ὄνομα τῆς ἐξασφάλισης προόδου στίς διακοινοτικές – ὑπῆρξαν στό παρελθόν μέ τή φρασσεολογία τῶν «τολμηρῶν δημάτων» ἀπό τά χεῖλη ἐπίσημων ἀξιωματοῦχων τοῦ ΑΚΕΛ.

● Στήν ἀπάντησή του ὁ Πρόεδρος Κυπριανοῦ, ὅχι μόνο ἀπέρριψε τίς ἐναντίον του κατηγορίες, ἀλλά πέραςε στήν ἀντεπίθεση, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ἀποδοχή τῆς φόρμουλας Βάλντχαϊμ – γιά τήν ἀπόρριψη τῆς

ὁποίας τοῦ καταλογίζεται εὐθύνη – θά σήμαινε ἐκ τῶν προτέρων δέσμευση πάνω στούς ὅρους τῆς «διζωνικῆς καί τῆς ἀσφάλειας τῶν Τουρκοκυπρίων». Οὐσιαστικά, δηλαδή, θά σήμαινε ἀποδοχή τῆς «διζωνικῆς». Ὁ κ. Κυπριανοῦ πρόσθεσε ἀκόμα ὅτι «ποτέ δέν πρόκειται νά προσυπογράψει ἀποδοχή τῶν τουρκοικῶν ὁρων, οὔτε νά διαγράψει τό δικαίωμα τῶν προσφύγων νά γυρίσουν στά σπίτια τους»...

Θέση παραπλήσια πρὸς αὐτή τοῦ ΑΚΕΛ – ἀλλά μέ διαφορετικό σχεπτικό, καί ἀπό τόν δικτικό δρόμο – ὑποστηρίζει καί ὁ «Δημοκρατικός Συναγερμός» τοῦ κ. Κληρίδη, ὁ ὁποῖος φαίνεται νά ἀναμένει ἐναγωνίως τήν ὥρα ποῦ θά κοιμηθεῖ στίς μητρικές δικτικές ἀγκάλες.

Μέ τήν ἀνυποχώρητη γραμμή τοῦ Προέδρου Κυπριανοῦ στό ἐθνικό ζήτημα συντάσσεται τό «Σοσιαλιστικό Κόμμα», ἐνῶ, ἀντίθετα, διαφωνεῖ ριζικά μαζί του σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τήν κοινωνικοοικονομική πολιτική τῆς κυβέρνησης.

2. Ἔτσι τό πολιτικό σκηνικό, αὐτή τή στιγμή, παρουσιάζεται ἀρκετά περίεργο, ἐνῶ ἀπό τήν πλευρά τοῦ ΑΚΕΛ – ὅχι βέβαια ἐπίσημα – προβάλλεται ὡς μόνη διέξοδος «οἱ πρόωρες προεδρικές ἐκλογές». Πολλοί, πάντως, εἶναι ἐκεῖνοι ποῦ πιστεύουν πῶς ὑπάρχουν ἤδη στήν πλευρά τοῦ ΑΚΕΛ προχωρημένες σκέψεις πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση. Γιατί ἂν τό ΑΚΕΛ ἀπέσυρε τήν ἐμπιστοσύνη του πρὸς τόν Πρόεδρο Κυπριανοῦ καί τήν κυβέρνησή του, ἐξακολουθεῖ πάντα νά διλέπει τό «Δημοκρατικό Κόμμα» ὡς ἐν δυνάμει σύμμαχο. Καί εἶναι, σύμφωνα μέ τήν ἴδια συλλογιστική, ἀπό τή δεξαμενή τῶν «ἐπιγόνων» τοῦ κ. Κυπριανοῦ ποῦ θά προσπαθήσει «νά ἀνέγρει τό διάδοχό του...»

3. Ἡ ἀξιοπιστία τῆς κυβέρνησης στό ἐσωτερικό ἔχει τόσο πολύ καταρρακωθεί, ὥστε νά φαίνεται ἀρκετά δύσκολη ἡ προσπάθεια «ἀποφασιστικῆς διακινδύνευσης τοῦ τόπου», ὅπως ἀνάγγειλλε στό διάγγελμά του ὁ Πρόεδρος Κυπριανοῦ, ξυπνώντας ἴσως κάπως ἀργά, ἀπό τοὺς

ἀλλεπάλληλους ἤχους τῶν ταμπούρλων τῆς κρίσης.

Ἡ πρόθεσή του νά μήν παραιτηθεῖ (στό διάγγελμά του ἐξίσωσε ἓνα τέτοιο ἐνδεχόμενο μέ ἐκτροπή ἀπό τή συνταγματική τάξη καί ἰσοδύναμο πολιτικοῦ πραξικοπήματος) σημαίνει ὅτι ὁ κ. Κυπριανοῦ θά πρέπει νά δώσει μιὰ μάχη διμέτωπη τόσο κατά τοῦ ΑΚΕΛ, ὅσο καί κατά τοῦ «Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ», διεξάγοντας παράλληλα μιὰ ἄλλη μάχη μέ τό «Σοσιαλιστικό Κόμμα». Τό πόσο ἐτοιμος εἶναι ὁ ἴδιος, ἀλλά κυρίως τό κόμμα του, εἶναι ἓνα ἀρκετά ἀμφισβητούμενο ζήτημα. Εἶναι χαρακτηριστικό, π.χ., πῶς ἡ κοινοβουλευτική ομάδα τοῦ κόμματός του ἀποτελεῖ, περίπου, κινεζικό μωσαϊκό καί δέν εἶναι βέβαιο πῶς θά μπορέσει νά κρατήσει τή συνοχή του σέ κάποια κρίσιμη στιγμή.

● Συναισθανόμενος ἐξάλλον ὁ ἴδιος τό μαχαίρι διαφόρων «Βρούτων», ἄφησε, στό διάγγελμά του πρὸς τό λαό, σαφῶς νά διαφανοῦν κάποιες αἰχμές γιά κάποιους οἱ ὁποῖοι τόν ὑποσκάπτουν καί τοὺς ὁποῖους ὁμως «δέν θέλησε νά ἀναφερθεῖ...».

4. Ἄν κάτι ὑπογραμμίζει τήν κρίσιμότητα τῆς νέας φάσης στήν Κύπρο εἶναι τό γεγονός πῶς, τίς μέρες αὐτές, ἀναλαμβάνεται μιὰ νέα πρωτοβουλία ἀπό τήν πλευρά τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΟΗΕ γιά τήν ἐπανεναρξή τῶν συνομιλιῶν.

Ἄν στό παρελθόν ὑπῆρχε, ἔστω καί μέ μερικές ἐπιφυλάξεις ἢ διαφωνίες, ἓνα consensus στούς χειρισμούς τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, τό ἴδιο – καί μέ κανένα τρόπο – δέν μπορεῖ νά λεχθεῖ τώρα. Τήν εὐθύνη θά φέρε ἀκέραιη ὁ Πρόεδρος καί ἡ κυβέρνηση του.

Τό μέτωπο ἔσπασε. Ἡ κοινὴ γραμμὴ ἀνῆκει πιά στό παρελθόν. Καί εἶναι σίγουρο ὅτι τίς ρωγμές αὐτές θά καλλιεργήσουν – διαμορφώνοντας ἴσως κάποιους νέους ἐσωτερικούς συσχετισμούς δυνάμεων – οἱ ἀμερικανονατοϊκοὶ κύκλοι ποῦ ἐπιδιώκουν μιὰ λύση στό κυπριακό σύμφωνη μέ τὰ συμφέροντά τους στήν περιοχή. □

ολα τα βιβλία
αφίσσες
δισκοί

"ο δρομος"

Πατησίων 36 τηλ. 3621892
Κοντά στό Πολυτεχνεῖο

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

σταχυ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

αντικείμενο

Δημητρίου Ιδύναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ:
Φανερωμένης 48 Χολαργός.
Τηλ. 652 1725